

KONKURRENSVERKET	
2013 -09- 3 0	
Avd	
Dnr	
KSnr	Aktbil

KLAGANDE

Färg & Kakelbutiken Sverige AB, 556764-5907

Ombud: Advokat David Lindberg
Hamilton Advokatbyrå Karlstad AB
Box 606
651 13 Karlstad

MOTPARTER

1. Årjängs Bostads AB
2. Årjängs kommun

Ombud: Advokat Roger Hagman
Advokatfirman Roger Hagman AB
Box 45030
104 30 Stockholm

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Karlstads dom den 3 juni 2013 i mål nr 829-13,
se bilaga A

SAKEN

Offentlig upphandling

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten upphäver förvaltningsrättens dom och bestämmer att upphandlingen i den del som avser områdena bygg och vs ska rättas på så sätt att anbudet från Färg & Kakelbutiken Sverige AB inte ska uteslutas på grund av de i målet prövade grunderna.

Kammarrättens interimistiska beslut den 13 juni 2013 upphör därmed att gälla.

YRKANDEN

Färg & Kakelbutiken Sverige AB (bolaget) yrkar att upphandlingen inte får avslutas förrän rättelse skett på så sätt att ny utvärdering ska göras med beaktande av bolagets anbud inom områdena bygg och vs.

Årjängs Bostads AB och Årjängs kommun anser att överklagandet ska avslås.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

En upphandling enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, förkortad LOU, ska kännetecknas av förutsebarhet och öppenhet. För att anbudsgivarna ska ges samma förutsättningar för anbudsgivning måste förfrågningsunderlaget vara tydligt och innehålla samtliga krav på det som upphandlas. Uppställda krav får inte frångås och bedömningen av inkomna anbud ska ske i enlighet med vad som anges i förfrågningsunderlaget.

Aktuell upphandling gäller ramavtal avseende reparations- och underhållsarbeten inom bygg, måleri, golv, el, vs, ventilation och plattsättning i bostäder och lokaler. Upphandlingen omfattar således sju olika områden inom vilka separata ramavtal ska tecknas.

Av anbudsutvärderingen framgår att upphandlande myndigheter uteslutit bolagets anbud inom områdena bygg och vs med motiveringen att bolaget inte angett tre referenser inom område bygg respektive vs.

Bolaget anser att det lever upp till det aktuella kravet och anger bl.a. följande. Av förfrågningsunderlaget framgår endast att det med anbudet ska bifogas en referenslista med minst tre personer. Genom att bifoga en referenslista där minst tre personer namngivits med telefonnummer har bolaget uppfyllt det aktuella kravet. Utifrån en objektiv tolkning av det

uppställda kravet finns det inget stöd för att tolka det som att referenserna ska vara relevanta för det specifika anbudsområdet. De referenser som bolaget angett är relevanta för upphandlingen.

Upphandlande myndigheter menar att eftersom upphandlingen är indelad i olika fackområden med tilldelning inom varje område måste varje omsorgsfull och normalt insatt anbudsgivare ha förstått att kravet på tre referenser avser respektive fackområde (bransch) som anbud lämnades på.

Av punkten AFB.31 i de administrativa föreskrifterna framgår att det med anbudet ska bifogas en referenslista där minst tre personer ska anges med namn och telefonnummer.

Prövningen under kvalificeringsfasen syftar till att säkerställa leverantörernas förmåga att leverera det som ska upphandlas enligt förfrågningsunderlaget. Till styrkande av detta kan en upphandlande myndighet begära att referenser ska lämnas. Referenser kan tas in för att upphandlande myndighet ska kunna bilda sig en uppfattning om leverantörens förmåga att genomföra uppdrag i allmänhet, inom liknande områden eller inom vissa specifika områden.

I aktuell upphandling finns ett krav på ingivande av referenser utan att upphandlande myndigheter vidareutvecklat vad referenserna ska avse. Mot bakgrund härav samt då det gäller en gemensam upphandling rörande flera närliggande branscher som regleras i ett förfrågningsunderlag och då anbud för flera områden ska lämnas i samma anbudsformulär, finner kammarrätten att kravet på tre referenser inte kan tolkas så att en leverantör som lämnar anbud på flera områden i upphandlingen måste ange minst tre referenser avseende respektive område. Något skäl för att utesluta bolaget på denna grund föreligger således inte.

Upphandlande myndigheter har vidare hävdat att bolaget inom områdena bygg och vs inte visat att bolaget har minst tre års erfarenhet inom branschen. Upphandlande myndigheter påtalar att de har uppställt ett kvalificeringskrav på tre års erfarenhet av aktuell bransch samt som bevis uppställt krav på en företagsbeskrivning och referenser. Upphandlande myndigheter anser att den redovisning som finns i företagsbeskrivningen är för allmänt hållen för att styrka tre års erfarenhet av områdena bygg och vs.

Bolaget anser att upphandlande myndigheter i förfrågningsunderlaget inte angett att kravet på referenser ska läsas ihop med kravet på minst tre års erfarenhet inom branschen, varför något krav på att referenserna ska kunna styrka erfarenhetskravet inte kan ställas. Vidare menar bolaget att av den till anbudet inlämnade företagsbeskrivningen, i vilken anges att bolaget sedan 2001 varit verksam med byggnation och sedan 2007 med vs, visar att bolaget har minst tre års erfarenhet inom områdena bygg och vs.

Kammarrätten konstaterar att upphandlande myndigheter i förfrågningsunderlaget inte angett något krav på att referenserna ska kunna styrka tre års erfarenhet inom branschen. Något sådant krav kan därför inte ställas i upphandlingen.

Det enda krav i förfrågningsunderlaget som finns avseende bevis rörande leverantörens erfarenhet är det i punkten AFB.31. I denna punkt anges att med anbudet ska bifogas en företagsbeskrivning där det ska framgå om företaget har funnits i minst tre år eller om nyckelpersonerna i företaget har minst tre års erfarenhet från branschen.

Kammarrätten finner att det av den till anbudet inlämnade företagsbeskrivningen på ett tillräckligt tydligt sätt framgår att bolaget har funnits i minst tre år inom områdena bygg och vs. Bolaget ska därför inte heller uteslutas på denna grund.

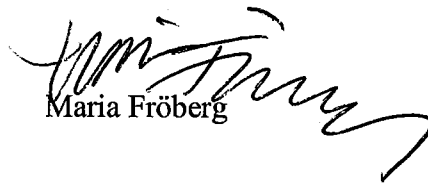
Upphandlande myndigheter har genom att felaktigt utesluta bolaget inom områdena bygg och vs brutit mot likabehandlingsprincipen i 1 kap. 9 § LOU. Bolaget har därigenom riskerat lida skada. Det föreligger därmed grund för ingripande enligt 16 kap. 6 § LOU. Eftersom bristen inte kan anses ha skadat upphandlingens konkurrensuppsökande skede är det tillräckligt att upphandlingen rättas. Upphandlingen i den del som avser områdena bygg och vs ska således rättas på så sätt att anbudet från bolaget inte ska uteslutas på grund av nu prövade grunder.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 1).

Anders Bengtsson

Maria Fröberg

Åsa Ståhl
referent

/Marie Andersson

SÖKANDE

Färg & Kakelbutiken Sverige AB, 556764-5907
Snickargatan 19
672 31 Årjäng

Ombud: Advokaten David Lindberg
Hamilton Advokatbyrå Karlstad AB
Box 606
651 13 Karlstad

MOTPART

1. Årjängs Bostads AB
Box 906
672 29 Årjäng

2. Årjängs kommun
Box 906
672 29 Årjäng

Ombud: Advokaten Roger Hagman
Advokatfirman Roger Hagman AB
Box 45030
104 30 Stockholm

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU

DOMSLUT

Förvaltningsrätten avslår Färg & Kakelbutiken Sverige AB:s ansökan om överprövning.

YRKANDEN M.M.

Årjängs kommun har inlett en offentlig upphandling avseende "Reparations- och underhållsarbeten inom bygg, måleri, golv, el, vs, vent och plattsättning, inom bostäder och lokaler", dnr UPH 2012/35.

Färg & Kakelbutiken Sverige AB (härefter Färg & Kakelbutiken) yrkar i ansökan att upphandlingen inte får avslutas förrän rättelse skett på så sätt att ny utvärdering ska göras med beaktande av bolagets anbud inom områdena "bygg" och "vs". Som skäl till sin talan anför Färg & Kakelbutiken följande. Av förfrågningsunderlaget framgår endast att det med anbudet ska bifogas en referenslista med minst 3 personer. Det framgår inte i något avseende att de aktuella referenserna ska utvärderas eller att referenslistan ska bifogas anbudet som stöd för att bolaget har kompetens eller erfarenhet inom området. Av åberopade intyg framgår att sju av tio angivna referenser varit relevanta för de nu aktuella områdena. Sju har anlitat Färg & Kakelbutiken för "vs" och fyra har anlitat bolaget för "bygg". Kommunen har angett som skäl till att inte utföra någon referenstagning för övriga anbudsgivare att efterfrågade uppgifter redan funnits inom kommunen. Förfarandet utgör ett avsteg från likabehandlingsprincipen som det inte funnits sakliga skäl till. Det ska även poängteras att den upphandlande myndigheten under pågående upphandlingsförfarande har en viss möjlighet att ställa kompletterande frågor för att undanröja eventuella tvivel som föreligger. Använder sig inte den upphandlande myndigheten av denna möjlighet har man i en senare process inte möjlighet att framställa krav på att en anbudsgivare ska styrka sin kompetens om anbudsgivaren redan objektivt har uppfyllt de krav som ställs i förfrågningsunderlaget.

Årjängs kommun bestrider bifall till ansökan och anför bl.a. följande. Av förfrågningsunderlaget framgår att entreprenören ska ha minst tre års erfarenhet av aktuell bransch. Vidare framgår att anbudet ska innehålla en refe-

renslista där minst tre personer ska anges med namn och telefonnummer. Det ska även till anbudet fogas en företagsbeskrivning i vilken det ska framgå om företaget funnits i minst tre år eller om nyckelpersonerna i företaget har minst tre års erfarenhet från branschen. Varken av Färg & Kakelbutikens resursbeskrivning eller kvalitetsmanual kan utläsas att bolaget uppfyller kravet på minst tre års erfarenhet. Vid referenstagningen förklarade samtliga utom två att de inte hade någon erfarenhet av bolaget inom områdena "vs" och "bygg".

DOMSKÄL

Enligt 1 kap. 9 § LOU ska upphandlande myndigheter behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

Enligt 16 kap. 6 § LOU ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada.

Förvaltningsrätten gör följande bedömning.

Som direkt framgår av punkten AFB.51 (B) ska leverantören antingen ha minst tre års erfarenhet av aktuell bransch, alternativt ska nyckelpersonerna inom företaget ha arbetat i branschen i minst tre år. Enligt förvaltningsrättens uppfattning framstår det därför som naturligt att läsa kravet i punkten AFB.31 angående referenslista i ljuset av denna punkt. Färg & Kakelbutiken borde därför ha insett att de referenser som efterfrågats också skulle läggas till grund för utvärderingen av bolagets anbud. Förfrågningsun-

derlaget har följaktligen inte varit otydligt på ett sådant vis att det står i strid med upphandlingslagstiftningens grundläggande principer.

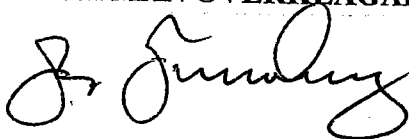
Enligt punkten AFB.31 ska det bl.a. till anbudet bifogas en företagsbeskrivning där det ska framgå om företaget funnits i tre år eller om nyckelpersonerna i företaget har minst tre års erfarenhet från branschen. Bolaget har i den efterfrågade resursbeskrivningen i relevant avseende angett följande. "Färg & Kakelbutiken har 9 stycken anställda hantverkare med gedigen erfarenhet och kunskap inom sina områden. Självklart har vi behörighet inom alla kategorier där vi utför arbete åt beställare/kund. Se sida 3 i manualen". Det har följaktligen inte av bolagets resursbeskrivning kunnat utläsas om bolaget har efterfrågad erfarenhet. Då kravet inte uppfyllts har bolagets anbud redan på denna grund rätteligen förkastats. Förvaltningsrätten gör därför ingen prövning av de referensdokument som bolaget åberopat.

Färg & Kakelbutiken har vidare invänt att kommunen uppgett att endast bolagets referenser kontaktats. Som de aktuella kraven är formulerade kan dock inte kommunens agerande anses strida mot likabehandlingsprincipen.

Färg & Kakelbutiken har slutligen i allt väsentligt invänt att kommunen borde ha ställt kompletterande frågor till bolaget och att kommunens passivitet ska leda till ett slags bevislättning för bolaget. Förvaltningsrätten har dock redan konstaterat att Färg & Kakelbutiken lämnat ett anbud som inte uppfyllt vissa skall-krav, i sådan situation är kommunen i stället direkt förhindrad att förbjuda leverantören att förändra sitt anbud. Det bör slutligen noteras att bestämmelsen om rättelse m.m. i 9 kap. 8 § LOU enbart beskriver handlingsmöjligheter som den upphandlande myndigheten har att förfoga över. Kommunen är följaktligen aldrig skyldig att tillåta rättelse eller att begära in ett förtydligande eller en komplettering.

De missförhållanden Färg & Kakelbutiken beskrivit står mot denna bakgrund inte i strid med upphandlingslagstiftningen. Bolaget har därför inte riskerat att lida skada. Färg & Kakelbutikens ansökan ska följaktligen avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1 B).

Bo Forsberg

Målet har föredragits av beredningsjuristen Henrik Melin

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten.*

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom tre veckor* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en mündlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar-, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen krävs att *prövningstillstånd* meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla följande uppgifter;

1. den klagandes namn, person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.